

ประโยชน์ ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๒

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. ฐานที่ตั้งที่เกิดของอักขระ มี ๖ คือ..... ๑
ข. อักขระ ๗ ตัวนี้ คือ..... เกิดที่พื้น เรียกว่า..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. ฐานที่ตั้งที่เกิดของอักขระ มี ๖ คือ

กฤษ	คอ ๑
ตาล	เพดาน ๑
มุทชา	ศีรษะกิ่ว่า ปูมเหงือก กิ่ว่า ๑
หนโตร	พื้น ๑
โอญโธ	ริมฝีปาก ๑
นาสิกา	จมูก ๑ ฯ

ข. อักขระ ๗ ตัวนี้ คือ ต ถ ท ช น, ล ส เกิดที่พื้น เรียกว่า หนุตชา ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. จร+ปวасี สนธิเป็น..... ๑
ข. พหุ+อาพาธ สนธิเป็น..... ๑
ค. ตาสาห ตัดบทเป็น..... ๑
ມ. สาธุติ ตัดบทเป็น..... ๑
ง. พยัญชนะอักษร มี ๔ ตัว คือ..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. จร+ปวасี สนธิเป็น จรมุปวасี ฯ

ข. พหุ+อาพาธ สนธิเป็น พหุอาพาธ ฯ

ค. ตาสาห ตัดบทเป็น ตาສ+อห ฯ

ມ. สาธุติ ตัดบทเป็น สาธ+อติ ฯ

ง. พยัญชนะอักษร มี ๔ ตัว คือ ย ว ນ ท น ต ร พ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. นามเข่นໄຣ ຈັດເປັນອສາຮາຣນາມ ພ
- ຂ. ຄຳພູດໃນບາລືກາຍາຈັດເປັນວຈນະໄວ້ເທົ່າໄຣ ພ ອະໄຣນ້າງ ພ
- ຄ. ປຸຽນສັງຂາຍາ ໃຊ້ສໍາຫັບນັບນາມນາມຍ່າງໄຣ ພ
- ໆ. ຕຸມຸຫ ສັພທ໌ ຈັດເປັນສັພພນາມໜີດໄຫ້ ພ ໃຊ້ສໍາຫັບແທນໜີ້ໂຄຣ ພ
- ງ. ຕາວເຫວົ, ອຸທາຫຸ ເປັນນິບາຕບອກອະໄຣ ພ

ໄດ້ຕອບຄໍາຖາມ ດັ່ງຕ່ອງໄປນີ້

- ☞ ก. ນາມທີ່ໄໝທົ່ວໄປແກ່ສິ່ງອື່ນເໜືອນດຳວ່າ ທີ່ພາວຸ ກຸມາຮ້ອງວ່າທີ່ພາວຸ ເປັນດັ່ນ ຈັດເປັນ
ອສາຮາຣນາມ ພ
- ☞ ຂ. ຄຳພູດໃນບາລືກາຍາຈັດເປັນວຈນະໄວ້ ແລ້ວ ຄືວ
ເອກວຈນໍ ຄຳພູດສໍາຫັບອອກຂຶ້ອຂອງສິ່ງເດືອຍາ ๑
ພຫວຸຈນໍ ຄຳພູດສໍາຫັບອອກຂຶ້ອຂອງມາກກວ່າສິ່ງເດືອຍາ ຄືວັດທັງແຕ່ ແລ້ວ ສິ່ງເປັນໄປ ๑ ພ
- ☞ ຄ. ປຸຽນສັງຂາຍາ ໃຊ້ສໍາຫັບນັບນາມນາມທີ່ເຕີມໃນທີ່ນັ້ນ ພ ຄືວັນເປັນຫັ້ນ ພ ເປັນດັ່ນວ່າ ທີ່ໜຶ່ງ
ທີ່ສອງ ທີ່ສາມ ທີ່ສີ່ ທີ່ຫ້າ ພ
- ☞ ໆ. ຕຸມຸຫ ສັພທ໌ ຈັດເປັນສັພພນາມໜີດປຸຽນສັພພນາມ ໃຊ້ສໍາຫັບແທນໜີ້ອົດທີ່ຜູ້ພູດ ພ ກັບອົດ
ໃດ ສໍາຫັບແທນໜີ້ອົດນັ້ນ ເຊັ່ນ ຄຳໃນກາຫາຂອງເຮົາວ່າ ທ່ານ ເຈົ້າ ສູງ ເອັ້ນ ມື່ງ ພ
- ☞ ກ. ຕາວເຫວົ ເປັນນິບາຕບອກປົງຈາເຖ ພ
ອຸທາຫຸ ເປັນນິບາຕບອກຄວາມຄາມ ພ

**๔. ກົງຢາສັພທີໄດ້ ຂໍ້ເຫດຖຸກັດຕຸວາຈາກ ພ ມີອຸທາຫຣນໍວ່າອ່າຍ່າງໄຣ ພ
ແລະໃນເຫດຖຸກັດຕຸວາຈາກນີ້ ລົງປ່າງຈັຍອະໄຣນ້າງ ພ**

- ☞ ກົງຢາສັພທີໄດ້ ກລ່າວຜູ້ໃຊ້ໃຫ້ອົນເໜີ່ນທຳ ຄືວັດສົງວ່າເປັນກົງຢາຂອງຜູ້ໃຊ້ໃຫ້ຜູ້ອົນທຳນັ້ນ ກົງຢາສັພທ໌
ນັ້ນ ຂໍ້ເຫດຖຸກັດຕຸວາຈາກ ພ ມີອຸທາຫຣນໍວ່າ ສາມືໂກ ສູຟໍາ ໂອກນໍ ປາເຈຕີ ນາຍຍັງພົກຮວາໃຫ້ຮຸ່ງອ່ຍ່
ໜຶ່ງຂ້າວສຸກ ພ
- ☞ ໃນເຫດຖຸກັດຕຸວາຈາກນີ້ ລົງປ່າງຈັຍ ແລ້ວ ຄືວັດ ເນ ແය ພາເປ ພາປຢ ຕັ້ງໄດ້ຕ້ວ່ານີ້ ພ
- ๕. ສັພທ໌ເຫ්ນໄຣ ຂໍ້ວ່າກັດຕຸສາຮັນ ພ ແລະກັດຕຸສາຮັນນັ້ນທ່ານບັນຫຼຸດໃຫ້ແປລວ່າອ່າຍ່າງໄຣ ພ
ຈະເຈີຍນຳມາແປລຮູປວິເຄຣະທີ່ຕ່ອງໄປນີ້ ພຮ້ອມທັງບັນກົງປ່າງຈັຍ ຮູປ ແລະສາຮັນມາດ້ວຍ
- ກ. ຖຸກເຊນ ຮກຈີຍຕີຕີ ທຸຮກຸໍ່ ພ
- ຂ. ອາວສນຸຕີ ເອຕຸຄາຕີ ອາວາໂສ ພ

- ⦿ ศัพท์ใดเป็นชื่อของผู้ทำ คือผู้ประกอบกิริยานั้น เป็นต้นว่า กุழากการ ผู้ทำซึ่งหม้อ ศัพทนั้น ชื่อว่าก๊อกตุสานะ ฯ

- ☞ กัดตุสาขหนึ้นท่านบัญญัติให้แปลว่า “ผู้...”，ถ้าลงในวรรณคือตั้งสีลัง แปลว่า “ผู้...โดยปกติ”^๑ ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาเหตุ มาดังนี้

- ## ၁။ ທຸກເຂນ ຮັກຂີຍຕື່ຕິ ທຸຽກນຳ

(จิตใต้) อันเขารักษาได้โดยยาก เหตุนั้น (จิตนั้น) ชื่อว่า อันเขารักษาได้โดยยาก,
ข ปัจจัย, เป็นกัมมรูป กัมมสา ธนะ ฯ

- ## ៥. ឧសនុត្រិ ខេត្តភាពិ ឧវស

(กิกชุ ท.) ย่อมาจากศัพท์อยู่ (ในประเทศไทย) นั่น เหตุนั้น (ประเทศไทยนั้น) ซึ่งอว่า เป็นที่อาศัยอยู่
(แห่งกิกชุ ท.), ณ ปัจจัย เป็นกัตตรูป อธิกรณสาชนะ ฯ

๖. ອະໄກ ชื่อว่า ทวนทวสามาส ฯ มีเท่าไร ฯ อะໄรบ้าง ฯ

อนุโตปาಠ, ภาคตสมโน (อารามो) เป็นสามสະໄຣ ฯ ຈະເຈີຍນຽມປົວເຄຣະໜ້າດູ້ດ້ວຍ ฯ

- ☞ นามนามตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า ทวนทวสามส ฯ

- ❖ (ทวันทวismaสันนั้น) มี ๒ อย่าง คือ **สมahaโร** ๑ อสมahaโร ๑ ฯ

- ⦿ ອນໂຕປາສາທ໌ ເປັນໜີປາຕຸປຸພກະ ອັພຍຍິກາວສາມາສ ດ ວິເຄຣະໜ້ວ່າ
ປາສາກສສ ອນໂຕ ອນໂຕປາສາທ໌ ດ

- ⦿ អាគតសម្រេច (វារាំមេ) បើនុទិយាបុរុបិនីស្មាន ឬ វិគ្រោះថ្វាក់
អាគតា សម្រេច ឬ ស៊ី អាគតសម្រេច (វារាំមេ) ឬ

๗). ในชาติทิศธนิช มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ปูร์โม, ชนตา, โภสลุล ลงปั๊จจัยอะไร ๆ ในตั้พธิทไหน ๆ ใจเขียนรู้ปีเคระห์มาดูด้วย ๆ

- ☞ ในชาตากิตติทธิ特 มีปัจจัย ๓ ตัว คือ อิม อิย กิย ฯ

- ☞ **ปริโม** ลง อิม ปัจจัย, ในชาตากิตติทธิช ฯ วิเคราะห์ว่า
บุเร ชาโต ปริโม ฯ

- ☞ ชนตา ลง ตา ปัจจัย, ในสมุนไพรที่มี วิเคราะห์ว่า
ชนานั่น สมโภ ชนตา ฯ

^๙ นอกจากนี้ ยังมีสมาชรป ตั้สสีลสาธนะ เพิ่มเข้ามาบ้าง แปลว่า “ผู้มี...เป็นปกติ” บ

☞ ໂກສລຸລໍ່ ລົງ ຕະຍູ ປັຈັຍ, ໃນກາວຕໍ່ທີ່ ດ ວິເຄຣະຫົວ່າ
ກຸສລສຸສ ກາໂວ ໂກສລຸລໍ່ ດ

ໃຫ້ເວລາ ៣ ຊົ່ວໂມງ.

ประโยชน์ ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. กรณ์ที่ทำอักษร มี..... คือ..... ๑
ข. พยัญชนะที่มีเสียงไม่ก้อง เรียกว่า..... ได้แก่ พยัญชนะ..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

๙ ก. กรณ์ที่ทำอักษร มี ๔ คือ

- ชิวุหามชุ่ม ท่ามกลางลิ้น ๑
ชิวุໂທປຸດໍາ ถัดปลายลิ้นเข้ามา ๑
ชิວຸຫຸດໍາ ปลายลิ้น ๑
ສກູງຮານໍ ฐานของต้น ๑ ฯ

๙ ข. พยัญชนะที่มีเสียงไม่ก้อง เรียกว่า ໂໂສະ ได้แก่ พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๔
คือ ก ຂ, ຈ ຂ, ແ ຈ, ຕ ຕ, ປ ປ และ ສ ສ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. สත්‍ය+ອີຫ សນີເປັນ..... ๑
ข. ປຈຸຈຸຕຸດໍ+ເອວ ສນີເປັນ..... ๑
ຄ. ເອຕົກໂຈ ຕັດບົກເປັນ..... ๑
ມ. ອິຈຸເຈຳ ຕັດບົກເປັນ..... ๑
ງ. ໃນພຍັນຫະສນີ ສລຸໂລໂຄ ມີ ๒ ອຢ່າງ ຄືອ..... ๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ๙ ก. ສත්‍ය+ອີຫ ເປັນ ສත්‍යີຫ ໆ
๙ ข. ປຈຸຈຸຕຸດໍ+ເອວ ເປັນ ປຈຸຈຸຕຸດໍເອວ ໆ
๙ ຄ. ເອຕົກໂຈ ຕັດບົກເປັນ ເອຕົກໂຈ ໆ
๙ ມ. ອິຈຸເຈຳ ຕັດບົກເປັນ ອິຈຸເຈຳ ໆ
๙ ກ. ໃນພຍັນຫະສນີ ສລຸໂລໂຄ ມີ ๒ ອຢ່າງ ຄືອ
 ຫັ້ນພຍັນຫະທີ່ມີຮູບແໜ່ງອັນກັນອຢ່າງ ๑
 ຫັ້ນພຍັນຫະທີ່ມີຮູບໄມ່ແໜ່ງອັນກັນອຢ່າງ ๑ ໆ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. นามศัพท์นั้น แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
- ข. อิตถีลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
- ค. ปกติสังขยาตั้งแต่ไหนถึงไหน เป็นเอกสารจะอิตถีลิงค์อย่างเดียว ๆ
- ฉ. วิเสสนสัพพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
- ง. อปุเปา นาม, อมุโภ เป็นนิบทบอกร้อยไร ๆ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. นามศัพท์นั้น แบ่งเป็น ๓ คือ นามนาม ๑ คุณนาม ๑ สัพพนาม ๑ ๆ
- ☞ ข. อิตถีลิงค์ มีการันต์ ๕ คือ อา อิ อี อุ อู ๆ
- ☞ ค. ปกติสังขยาตั้งแต่ เอกุหนีสติ ถึง อกุจนวุติ เป็นเอกสารจะ อิตถีลิงค์อย่างเดียว ๆ
- ☞ ฉ. วิเสสนสัพพนาม แบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ๆ
- ☞ ง. อปุเปา นาม เป็นนิบทบอกรปริกป ฯ
อมุโภ เป็นนิบทบอกรากปันะ ๆ

**๔. วิภัตติหมวดภาษาติป็ตติ บอกกล่าวอะไร ๆ แปลว่าอย่างไร ๆ
จะเขียนวิภัตติหมวดปัญญามี เฉพาะฝ่ายปรัชญาทมาดู ๆ**

- ☞ วิภัตติหมวดภาษาติป็ตติ บอกอนาคตกาลแห่งอดีต ๆ แปลว่า จัก...แล้ว, ถ้ามี ฯ อยู่หน้า
แปลว่า จักได้...แล้ว ฯ
- ☞ “ได้เขียนวิภัตติหมวดปัญญามี เฉพาะฝ่ายปรัชญาท มาดังนี้

ปัญญามี (ปรสุสปท)

	เอก.	พหุ.
ป.	ตุ	อนุตุ
ม.	ธิ	ต
อุ.	มิ	ม

**๕. กิตกิจปัจจัยในกิริยาภิทักษ์ คือปัจจัยอะไรบ้าง ๆ ปัจจัยไหนบอกกล่าวอะไร ๆ
จะเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาสนะ และปัจจัยมาด้วย ๆ**

- ก. หาดพุพนุติ เทยย ฯ
- ข. กโเรติ เตนาติ กรณ ฯ

☞ กิตกิจปัจจัย ในกิริยาภิทักษ์ คือ ман ต ตุน ตุรา ตุวน ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ตั้งต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาขะ และปัจจัยมาดังนี้

ก. ทางพุพนธ์ เทยย

(สิงได) อันเข้าพึงให้ เหตุนั้น (สิงนั้น) ชื่อว่าอันเข้าพึงให้,
เป็นกัมมรูป กัมมสา�ณะ, ลง ณ ปัจจัย ฯ

ឧ. ក្រុម ពេនាតិ ករណ៍

(เข้า) ย่อมทำ (ด้วยสิ่ง) นั้น เหตุนั้น (สิ่งนั้น) ชื่อว่าเป็นเครื่องทำ (แห่งเข้า),
เป็นกัตตรุป กรณสาชนะ, ลง ย ปัจจัย ย

๖. อะไร ชื่อว่าก้มธารยสมាស ฯ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

อนุธวัชิโร, ทิพพจกุข จัดเป็นก้มมหารยสมាសชนิดใหม่ ๆ

- ๔ นามศัพท์ ๒ บท มีวิภัตติและวจนะเป็นอย่างเดียวกัน บทหนึ่งเป็นประธานคือเป็นนามนาม บทหนึ่งเป็นวิเสสนะคือเป็นคุณนาม หรือเป็นคุณนามทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประธาน ที่ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่ากัมมารยสมा�ส ฯ
 - ๕ (กัมมารยสมा�สัน्न) มี ๖ อวย่าง คือ วิเสสนปุพุปโถ, วิเสสนตุตระปโถ, วิเสสโนภัย-ปโถ, วิเสสโนปมปโถ, สมภารวนปุพุปโถ, อาทารณปุพุปโถ ฯ
 - ๖ อนุราชธิโร เป็นวิเสสโนภัยบท ฯ
 - ๗ กิพพจกข เป็นวิเสสโนปมบท ฯ

๗. ในสมัยที่มีปัจจัยเท่าไร อะไรบ้าง

พนธนีย়, สุจি, อโยมย় ลงปঁজায়ওৰা ฯ ในตাত্ত্বিকভাবে ฯ จงตั้งวิเคราะห์มาดু ฯ

- ❑ ในสมุทติทชิต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ กณ_ุ ณ ตา ๆ
 - ❑ พนüธนี่ย์ ลง อីយ ប័ណ្ណយ, ในវ្វានតំបិត ឬ វិគុរារះថា
พនüនសុំ នានំ ពនüនីយំ ឬ
 - ❑ សុខី ลง ីយ ប័ណ្ណយ, នៅពេលស៉ិតិត្រិត ឬ វិគុរារះថា
សុខី អសុំ វត្ថុទិន្នន័យ សុខី ឬ
 - ❑ អូយមីយំ ลง មីយ ប័ណ្ណយ, នៃការពិត់បិត ឬ វិគុរារះថា
អូយសា កែងកែង អូយមីយំ, អូយស វិភាគវិភាគ អូយមីយំ ឬ

ໃຫ້ເວລາ ແລ້ວໂມງ.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. อักขระเบื้องต้น.....ตัว ตั้งแต่ อ จนถึง..... ชื่อ..... ฯ
ข. ว เกิดใน ๒ ฐาน คือ..... เรียกว่า..... ฯ

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. อักขระเบื้องต้น ๔ ตัว ตั้งแต่ อ จนถึง ໂ ชื่อ สาร ฯ
☞ ข. ว เกิดใน ๒ ฐาน คือ พันและริบฟีปาก เรียกว่า ทනුໂຕඝුරුණ ฯ

๒. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. ในนิคคหิตสนธิ "ได้สันธิกิริโยปกรณ์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ข. โนเหต, เอตทโวจ เป็นสันธิอะไร ฯ ตัดและต่ออย่างไร ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. ในนิคคหิตสนธิ "ได้สันธิกิริโยปกรณ์ ๔ อย่าง คือ ලොප ๑ อาගේස ๑ อาทomo ๑
ປගත ๑ ฯ

- ☞ ข. โนเหต เป็นලොපສරසනธิ, ตัดบทเป็น โน+เหต ลบสารหน้า คือ อ ท්සුදແහේස්ථ මැන්ද සේය සන්ධිเป็น โนเหต ฯ

เอตทโวจ เป็นอาගේසනිකคหิตสนธิ ตัดเป็น เอ+ต+อ+โว+ຈ ถ้าสารอยู่เบื้องปลาย แบ่ง
นิคคหิตเป็น ท ต่อเป็น เอตทโวจ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. นามที่แสดงลักษณะของนามนาม แบ่งเป็นกี่ชั้น ฯ อะไรบ้าง ฯ
ข. ศัพท์มโนคณะ ซึ่งมีวิธีแยกประกอบ ๔ วิภาคตินั้น คือ เป็นอย่างไร ฯ
ค. เอกุนวีสติ จนถึง อกุณนวุติ เป็นวัจนะและลิงค์อะไร ฯ
ມ. สัพพนามเป็นชื่อสำหรับใช้แทนอะไร ฯ
ง. สมุปติ, กจุจิ แปลว่าอย่างไร ฯ เป็นนิบทบอกระไร ฯ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

- ☞ ก. นามที่แสดงลักษณะของนามนาม แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ປගත ๑ විසේස ๑ මත්තිවිසේස ๑ ฯ

- ✉ ข. ศัพท์มโนคงะ ซึ่งมีวิธีแยกแบ่งกอยู่ ๕ วิภาคตินัน คือ นา กับ สุมา เป็น อา, ส ทั้ง ๒ เป็น โว, สุ มี เป็น อิ, แล้วลง ส คาดม เป็น สา เป็น โซ เป็น สิ ฯ
- ✉ ด. เอกุนวีสติ จนถึง อภิจนาติ เป็นเอกสารจะนะและอิตถีลิงค์อย่างเดียว ฯ
- ✉ ฉ. สัพพนามเป็นชื่อสำหรับใช้แทนนามนามที่ออกชื่อมาแล้ว เพื่อจะไม่ให้ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ซึ่งไม่ เพราะหู ฯ
- ✉ ง. สมุปติ แปลว่า บัดเดี้ยวนี้, เป็นนิباتบอกการ ฯ
กจุจิ แปลว่า แลหรือ, เป็นนิباتความถาวร ฯ

๔. ภาษาติปตุติ บอกกล่าวอะไร ฯ แปลว่าอย่างไร ฯ ถ้ามี อ อยู่หน้า แปลว่าอย่างไร ฯ จงยกอุทาหรณ์พร้อมทั้งแปลมาให้ดูด้วย ฯ

- ✉ ภาษาติปตุติ บอกอนาคตgalแห่งอดีต ฯ แปลว่า “จัก...แล้ว” ถ้ามี อ อยู่หน้า แปลว่า “จัก ได้...แล้ว” ฯ อุทาหรณ์ โซ เ ยาน ล กิสุ สา, อคจุฉิสุ สา แปลว่า ถ้าว่า เขาจักได้แล้วซึ่งยาน ไซรัช, (เข้า) จักได้ไปแล้ว ฯ

๕. กิริยาภิตก์ คือ ปมชุช, ติณูโน แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาชนะ และปัจจัย มาด้วย ฯ
 ก. ทมิตรุโพธิ หมูโม ฯ
 ข. คุจฉนุติ เอตุถາติ คติ ฯ
 ค. ปาร์ คุจฉติ สีเลนาติ ปารคู ฯ

- ✉ ปมชุช แปลว่า ประมาณแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า, มทุ ชาตุ ในความประมาณ,
แปลง ตุนาที ปัจจัย, เป็น ย ชาตมี ท เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดชาตเป็น
ชุช ฯ

- ✉ ติณูโน แปลว่า ข้ามแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ตรุ ชาตุ ในความข้าม, ต ปัจจัย, ชาตมี ร
เป็นที่สุด อยู่หน้า แปลง ตุ เป็น ณุณ แล้วลบที่สุดชาต ฯ

“ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาชนะ และปัจจัย มาดังนี้

- ✉ ก. ทมิตรุโพธิ หมูโม
(ผู้ใด) อันเข้า พึงทราบได้ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ซึ่ว่า อันเข้าพึงทราบได้,
เป็นกัมมรูป กัมมสาชนะ, ณุย ปัจจัย ฯ

- ✉ ข. คุจฉนุติ เอตุถາติ คติ
(ชน ท.) ย่อมไป (ในภูมิ) นั้น เหตุนั้น (ภูมินั้น) ซึ่ว่า เป็นที่ไป (แห่ง ชน ท.),
เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาชนะ, ติ ปัจจัย ฯ

☞ ค. ปาร์ คุณติ สีเลนาติ ปารคู

(ผู้ใด) ย่อมถึง ชี้่งฝั่ง โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชี้่ว่า ผู้ถึงชี้่งฝั่งโดยปกติ,
เป็นกัตตุรูป กัตตุสาชนะ ลงในอรรถแห่งตัสสีลະ, รู ปัจจัย ๆ

๖. สามาสในบาลีภาษาว่าโดยกิจ มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ อนุธรรมิโ (ปุริโส), วีตรากो (ภิกขุ),
พหินคร์ เป็นสามาสอะไร ๆ จงเจียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ๆ

☞ สามาสในบาลีภาษาว่าโดยกิจ มี ๒ อย่าง คือ

สามาสที่ท่านลบวิภาคติเสียแล้ว เรียกว่า ลุตุตสามาส,
สามาสที่ท่านยังมิได้ลบวิภาคติ เรียกว่า อลุตุตสามาส ๆ

☞ อนุธรรมิโ (ปุริโส) เป็นวิเสสโนภัยบท ก้มมารยสามาส ฯ วิเคราะห์ว่า
อนุโธ จ วธิโ จ อนุธรรมิโ (ปุริโส) ๆ

☞ วีตรากอ (ภิกขุ) เป็นปัญจมีพุพพิทิสามาส ฯ วิเคราะห์ว่า
ร์โต ราโคน ยสุมา โซ วีตรากอ (ภิกขุ) ๆ

☞ พหินคร์ เป็นนิปัตปุพพก อัพยิภาษสามาส ฯ วิเคราะห์ว่า
นครสุส พนิ พหินคร์ ๆ

๗. ในตทสสตถกิตติทธิต มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

เตชสี, กายิก, เอกาทสี ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตททธิตไหน ๆ จงเจียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ๆ

☞ ในตทสสตถกิตติทธิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ วี ส สี อิก อี ร วนุตุ มนตุ ณ ๆ

☞ เตชสี ลง สี ปัจจัย, ในตทสสตถกิตติทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
เต็ช อสุส อตุถีติ เตชสี ๆ

☞ กายิก ลง ณิก ปัจจัย, ในตทตยาทกิตติทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
กาเยน กต กมุ่ม กายิก
กาเย วตุตตีติ กายิก ๆ

☞ เอกาทสี ลง อี ปัจจัย, ในปูรณตทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
เอกาทสนุน ปูรณ์ เอกาทสี ๆ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
ปัญหา-เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

๑. จงตอบคำตามต่อไปนี้

- ก. อักขรวิธี ว่าด้วยอะไร ๆ แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
ข. พยัญชนะไหนบ้าง เรียกว่าอวรรค ๆ เพราะเหตุไรจึงเรียกชื่ออย่างนั้น ๆ

ได้ตอบคำตามดังต่อไปนี้

- ✉ ก. อักขรวิธี ว่าด้วยอักษร แบ่งเป็น ๒ คือ
สมัญญาภิธาน และชื่ออักษรที่เป็นสรระและพยัญชนะ พร้อมทั้งฐานกรณ์ ๑
สนธิ ต่ออักษรที่อยู่ในคำอื่นให้เนื่องเป็นอันเดียวกัน ๑ ฯ
- ✉ ข. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ ย ร ล ว ส ห พ อ ม เรียกว่า อวรรค ๆ
(อวรรค) เพราะไม่เป็นพวกเป็นหมู่กันตามฐานกรณ์ที่เกิด จึงเรียกชื่ออย่างนั้น ๆ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. จตุตรา+อิเม	สนธิเป็น.....	๑
ข. ตาส+อห	สนธิเป็น.....	๑
ค. สเมตายสุมา	ตัดบทเป็น.....	๑
ม. ยถายิท	ตัดบทเป็น.....	๑
ง. ในพยัญชนะสนธิ	ได้สนธิกิริโยปกรณ์ ๕ คือ.....	๑

ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

- ✉ ก. จตุตรา+อิเม สนธิเป็น จตุตราเม ฯ
- ✉ ข. ตาส+อห สนธิเป็น ตาสาห ฯ
- ✉ ค. สเมตายสุมา ตัดบทเป็น สเมตุ+อายสุมา ฯ
- ✉ ม. ยถายิท ตัดบทเป็น ยถा+อิท ฯ
- ✉ ง. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณ์ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทส ๑ อาทโน ๑ ปกติ ๑
สูโนโโค ๑ ฯ

๓. จงตอบคำตามต่อไปนี้

- ก. คำพูดในบาลีภาษา จัดเป็นวจนะไวเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
ข. นปุ่งสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
ค. ศัพท์ เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ๆ แบ่งเป็นอะไรบ้าง ๆ

๙. กตร, อุห จัดเป็นสัพพนามชนิดไหน ๆ

ก. กด, อิว แปลว่าอย่างไร ๆ เป็นนิบทอกรอบไว้

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

ก. คำพูดในบาลีภาษา จัดเป็น ๒ วจนะ คือ

เอกสารนี้ คำพูดสำหรับออกชื่อของสิ่งเดียว ๑

พหุวจน์ คำพูดสำหรับออกชื่อของมากกว่าสิ่งเดียว คือ ตั้งแต่ ๒ สิ่งขึ้นไป ๑ ๆ

ข. นปุ่งสกอลิคงค์ มีการันต์ ๓ คือ อ อุ ๆ

ค. ศพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่าสังขยา ๆ

(สังขยานั้น) แบ่งเป็น ๒ คือ ปกติสังขยาอย่าง ๑ ปูรณะสังขยาอย่าง ๑ ๆ

ฉ. กตร จัดเป็นวิเศษนสัพพนาม ๆ

อุห จัดเป็นปูริสสัพพนาม ๆ

ง. กด แปลว่า อย่างไร, เป็นนิบทอกรความถูกต้อง

กด แปลว่า ด้วยประการใด, เป็นนิบทอกรประการ

อิว แปลว่า เพียงดัง, เป็นนิบทอกรอปมาอุปไมย

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ในอาชญาตนั้น แบ่งกາลที่เป็นประชานไว้เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ข. กิริยาศพที่ได ชื่อกัตตุวาก ก และกัตตุวากนี้ ลงปัจจัยอะไรบ้าง ๆ

ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

ก. ในอาชญาตนั้น แบ่งกາลที่เป็นประชานได ๓ กາล คือ

กາลที่เกิดขึ้นจำเพาะข้างหน้า เรียกว่า ปัจจุบันกາล ๑

กາลที่ล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกາล ๑

กາลที่ยังไม่มาถึง เรียกว่า อนาคตกາล ๑ ๆ

ข. กิริยาศพที่ไดกล่าวผู้ทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ทำนั้นเอง กิริยาศพที่นั้น ชื่อว่า กัตตุวาก ก

กัตตุวากนี้ ลงปัจจัย ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ณ ฑ า ณ ฑ า ໂ ໂ ແ ໂ

๕. กิตปัจจัย ในกิริยา กิตก์ คือปัจจัยอะไรบ้าง ๆ ปัจจัยไหนบอกกາลอะไร

จะเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาสนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. ຮມຸນ ຈຣຕີ ສີເລນາຕີ ໣ມມຈາວີ ๆ

ข. ວິເນຕີ ເຕນາຕີ ວິນໂຍ ๆ

- กิตปัจจัยในกิริยา กิตก์ គី ឧនែត ពាណិជ្ជ តារី ឬ
 - ឧនែត បកចំពីរុប្បាយ ឬ
 - ពាណិជ្ជ បកចំអំពីរុប្បាយ ឬ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาขะ และปัจจัยมาดังนี้

- ## ๗. ชุมชน จตุ สีเลนาติ ธรรมจารี

(ผู้ใด) ย่อมประพฤติ ซึ่งธรรมโดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้ประพฤติซึ่งธรรมโดยปกติ, เป็นกตตุรูป กตตสาหะ ลงในอรรถแห่งตสสีลະ, ณ ปัจจัย ฯ

- ## ๗. วิเนติ เตนาติ วินโย

(บัณฑิต) ย่อมาแนะนำ ด้วยอุบายนั้น เหตุนั้น (อุบายนั้น) ชื่อว่า เป็นเครื่องแนะนำ
(ของบัณฑิต), เป็นกัตตรป กรณสาระนະ, อ ป้าจัย ฯ

๖. อะไร ซึ่งว่าอัพยีกาลสมាស ฯ และอัพยีกาลสมานนั้นมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

จงบอกชื่อสามาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

ก. ុតពិយ (អំ) វិតិ មានី ុតពិយមានី ។

៥. ទរតសស ឧភាគ និពន្ធទំ ។

- ❖ ສາມາສທິມີອຸປະສົດທີ່ອັນປາຕອງຢູ່ຂ້າງໜ້າ ຂໍ້ວ່າ ອັພຍີກາວສາມາສ ໣
 - ❖ ອັພຍີກາວສາມາສນ໌ນ ມີ ເ ອ່າງ ດື່ອ ອູປະຄຸປຸພໂກ ແ ນິປາຕປຸພໂກ ໄ

“ได้บอกชื่อสมานในรูปเคราะห์ ดังต่อไปนี้

๙. ขตุติโย (อห์) อิติ มาโน ขตุติยามาโน เป็นสัมภាឍบุพบท กัมมารยสมາส ฯ

៥. ទຮສສ ອກໂວ ໄທຖຽນ ເປັນອຸປ້ດຄຸພົກະ ອັພຍີກາວສາສ ຍ

๗). ในตรัตตยาทิตทั้งธิตและฐานตั้ทธิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

สูงมีก์, ทสุสันนีโย ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตัวธนิตาหน

- ☞ ในตรตยาทิตต์ธิค มีปัจจัย ๑ ตัว คือ ณิก ฯ
 - ☞ ในฐานตต์ธิค มีปัจจัย ๑ ตัว คือ อីຍ ฯ
 - ☞ สูមិក ลง ณิก ปัจจัย, ในตรตยาทิตต์ธิค ฯ
 - ☞ ຖសនិໂយ ลง อីຍ ปัจจัย, ในฐานตต์ธิค ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.